

ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองจากแบบมาตราวัด

จากการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามมาตรฐานเทนเนสซี (Tennessee Self Concept Scale) ของวิลเลียม เอช ฟิตส์ (William H. Fitts) ชนิด Likert Scale จำนวน 100 ข้อ เป็นข้อมูลที่วัดเด็กกำพร้าในด้านร่างกาย ด้านศีลธรรมจรรยา ส่วนบุคคล ครอบครัว สังคม การวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง ซึ่งในแต่ละด้านยังประกอบด้วยข้อมูลที่วัด ด้านเอกลักษณ์ ความพึงพอใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก ศึกษาจากเด็กกำพร้า อายุ 12-20 ปี จำนวนทั้งหมด 20 คน แบ่งตามกลุ่มอายุและเพศได้ กลุ่มเด็กชาย-หญิง อายุ 12-25 ปี จำนวน 9 คน เป็นชาย 5 คน เป็นหญิง 4 คน กลุ่มเด็กชาย-หญิง อายุ 16-20 ปี จำนวน 11 คน เป็นชาย 2 คน เป็นหญิง 9 คน เนื่องจากจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้มีจำนวนจำกัด ตัวเลขน้อยลงที่คำนวณได้อาจจะมากหรือน้อยผิดปกติ เพราะว่าจำนวนที่ใช้ในการคำนวณค่า เช่นชายอายุ 16-20 ปี มีจำนวนเพียง ๒ คนเท่านั้น การเสนอผลการวิจัยในส่วนนี้เป็นความพยายามที่จะทำให้ข้อมูลเป็นแบบปริมาณมากยิ่งขึ้น และข้อมูลในส่วนนี้จะได้นำมาวิเคราะห์เพิ่มเติมข้อมูลในบทที่ 3

นำแบบสอบถามของเด็กกำพร้า ที่เลี้ยง มาคิดคะแนนซึ่งคูตารางการให้ คะแนน จากหน้า 166 จะเห็นได้ว่าการให้คะแนนในแบบสอบถามที่เป็นคำถามบวก จะตรงข้ามกับแบบสอบถามที่เป็นคำถามลบ ดังนี้

แบบสอบถามคำถามบวก

เลือกช่อง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ได้คะแนน 5
"	เห็นด้วย	" 4
"	ปานกลาง	" 3
"	ไม่เห็นด้วย	" 2
"	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	" 1

แบบสอบถามค่านับ

เลือกข้อ	เห็นควยอย่างยิ่ง	ไคคะแนน 1
"	เห็นควย	" 2
"	ปานกลาง	" 3
"	ไมเห็นควย	" 4
"	ไมเห็นควยอย่างยิ่ง	" 5

ในค่านเอกลักษณ์ ความพึงพอใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก แต่ละค่านประกอบด้วยคำถามในแบบสอบถาม 6 ข้อ นำคะแนนทั้ง 6 ข้อ มารวมกันไคคะแนนรวมของแต่ละคนในค่านนั้น ๆ หากคะแนนเกิน 18 แสดงว่า เด็กกำพร้ามองตนเองในค่านนั้นดี แต่ถาคะแนนต่ำกว่า 18 แสดงว่า เด็กกำพร้ามองตนเองในค่านนั้นลบ คิดอัตราส่วนจากเด็กกำพร้าที่มองตนเองดีและไม่ดี มีกี่คนจากจำนวนเด็กกำพร้าทั้งหมดในกลุ่มนั้น ๆ ที่แบ่งตามอายุและเพศ แล้ว คิดเป็นร้อยละ นำผลที่ได้ลงตาราง ซึ่งแบบสอบถามของพี่เลี้ยงจะคิดเป็นร้อยละเช่นเดียวกับของเด็กกำพร้า แล้วนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกันในทุก ๆ กลุ่มว่าเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

1. ค่านร่างกาย (Physical Self)

ค่านร่างกายแบ่งข้อมูลออกเป็นสามส่วนคือ เอกลักษณ์ ความพึงพอใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก

ค่านเอกลักษณ์ (Identity) เพื่อดูว่าเด็กกำพร้ามองภาพรวมทางค่านร่างกายของคนอย่างไร จากข้อ 1-6 ของแบบสอบถาม Tennessee

ตารางที่ 6 แสดงการมองเห็นตนเองในแง่ที่ จำแนกตามอายุเพศ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	80	100	100	77.8
ที่เลี้ยง	100	75	100	100

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เด็กกำพร้าชายหญิงทั้งสองกลุ่มอายุ มองเอกลักษณ์ทางร่างกายของตนที่เป็นส่วนใหญ่ กลุ่มเด็กหญิงอายุ 12-15 ปี และกลุ่มชายอายุ 16-20 ปี มองเอกลักษณ์ทางร่างกายของตนเองมีรอยละมากที่สุด ส่วนกลุ่มเด็กชายอายุ 12-15 ปี และกลุ่มเด็กหญิงอายุ 16-20 ปี มีเปอร์เซ็นต์ใกล้เคียงกัน ประมาณร้อยละ 80 (1 คน) ที่มองเอกลักษณ์ทางร่างกายของตนที่ ส่วนที่เลี้ยง จะมองเอกลักษณ์ของเด็กชาย-หญิง ที่เกือบทุกกลุ่ม ยกเว้นกลุ่มเด็กหญิงอายุ 12-15 ปี ที่มองเอกลักษณ์ทางร่างกายของเด็กหญิงที่มีร้อยละ 75 (5 คน) ซึ่งทั้งที่เลี้ยงและเด็กกำพร้าต่างก็มองเอกลักษณ์ทางร่างกายที่เป็นส่วนใหญ่

แม้ว่าผลที่ออกมาจะไม่ตรงกันทีเดียว แต่โดยส่วนใหญ่แล้วเด็กกำพร้า ที่เลี้ยง และผู้วิจัยต่างก็ตรงกันที่ทางที่มองร่างกายคือ โดยส่วนมากมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มองร่างกายของเด็กกำพร้าไม่เท่า ซึ่งเป็นเปอร์เซ็นต์ที่น้อยมาก

จากการศึกษาสังเกตและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการของผู้วิจัยพบว่า

เมื่อนักวิจัยได้ สังเกตรูปร่างของเด็กกำพร้าพบว่า เด็กส่วนใหญ่มีร่างกายแข็งแรง คล่องแคล่ว ว่องไว โดยส่วนใหญ่รูปร่างสมส่วนและค่อนข้างผอม แต่ไม่พบว่า มีเด็กที่อ้วนท้วนสมบูรณ์มากหรือผอมมาก ๆ รูปร่างปานกลาง รูปร่างส่วนใหญ่จะสูงหรือค่อนข้างเตี้ย แต่ไม่พบว่า มีเด็กที่สูงมากหรือเตี้ยมาก สำหรับเด็กหญิงจะสนใจรูปร่างของตนเองมากกว่าเด็กชายทั้งสองรุ่น เพราะเป็นวัยที่กำลังรักสวยรักงาม พึงพิติดกับตนเอง มากกว่าเด็กชาย เด็กหญิงทั้งรุ่นเล็กและรุ่นโต รูปร่างส่วนใหญ่สมส่วน ผิวค่อนข้างขาว มีผิวคล้ำน้อย หน้าตาอยู่ในระดับปานกลาง และค่อนข้างสวย แ่่งกายที่ พึงพิติดกับเสื้อผ้า

แบบของเสื้อผ้ามากกว่าเด็กชายและมากกว่าเด็กหญิงรุ่นเล็ก ผมจะหวังเป็นระเบียบจะไม่ปล่อยให้ยุ่งเหยิง เด็กหญิงรุ่นโตจะแต่งกายทันสมัยมากกว่าเด็กหญิงรุ่นเล็ก ส่วนเด็กชายรุ่นเล็กและรุ่นโตไม่ค่อยพิถีพิถันเรื่องเสื้อผ้าอาภรณ์ที่ใส่ ใส่ง่าย ๆ ส่วนใหญ่ของการให้หน้าทาคี และสูงเท่านั้น นีวคอนข้างคล้ำ รองเท้าส่วนใหญ่ เด็กชายจะใส่รองเท้าฟองน้ำ แต่เด็กหญิงจะใส่เป็นรองเท้าเกียะตามสมัยนิยม ไม่ค่อยนิยมใส่ฟองน้ำอย่างเดียว นอกจากใส่เวลาอาบน้ำเท่านั้น

อาการเจ็บป่วยจะเป็นบ้างเล็กน้อย เช่น เป็นหวัด ไอ ทาแคง ทว่าเด็กหญิงชายรุ่นเล็ก (12-15 ปี) จะเป็นมากกว่าเด็กโตทั้งหญิงและชาย เพราะนอนรวมกัน โอกาสที่จะทอดจากคนหนึ่งก็ค่อไปสู่อีกคนหนึ่งจึงเป็นได้ง่าย ส่วนอาการป่วยที่เป็นมากต้องเข้าโรงพยาบาลหลาย ๆ วันหรือผ่าตัดนั้นยังไม่พบ

ในเด็กโตทั้งหญิงและชายมักไม่ค่อยเป็นโรคเท่ากับเด็กชาย-หญิงรุ่นเล็ก (12-15 ปี) แต่ถาเปรียบเทียบระหว่างเด็กหญิงและชายในรุ่นเล็ก (อายุ 12-15 ปี) เด็กชายจะมีร่างกายแข็งแรง ไม่ค่อยเป็นโรคมกเท่ากับเด็กหญิง แต่เด็กหญิงจะมองดูร่างกายมีเสน่ห์ นามองมากกว่าเพราะแต่งกายสะอาดสะอาด และนิวพรรณนามองมากกว่า ทั้งนั้นที่ที่เลี้ยงมองดูว่าเด็กชายแข็งแรงกว่าเด็กหญิงในวัยเดียวกัน (12-15 ปี) จึงตรงกับผู้ที่ทำวิจัย แต่เปอร์เซนต์ของที่เลี้ยงแตกต่างจากผู้ทำวิจัย ทั้งนี้เพราะเกณฑ์ในการมองของที่เลี้ยงกับผู้ทำวิจัย การซึ่งนำหนักอาจแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย ส่วนเปอร์เซนต์การมองของเด็กกำพร้าที่มองตนเองว่ามีร่างกายดี ก็กลุ่มเด็กหญิงอายุ 12-15 ปี และเด็กชายอายุ 16-20 ปี การที่เด็กกำพร้าในกลุ่มเด็กหญิงอายุ 12-15 ปี มองดูว่าตนเองมีร่างกายที่ดีก็ขึ้นเพราะเด็กพอใจต่อสภาพของตนเอง ยังไม่สนใจต่อความสวยงาม ความงามเหมือนเด็กหญิงรุ่นโต และเด็กต้องการให้คนอื่นดูว่า คนมีร่างกายที่ดีด้วย และอีกประการ เกณฑ์ในการซึ่งนำหนักแตกต่างกันด้วย ทำให้เปอร์เซนต์ของเด็กหญิงกลุ่มนี้ต่างจากที่เลี้ยงและของผู้ทำวิจัยด้วย แต่ในกลุ่มเด็กหญิงอายุ 16-20 ปี กลับมองว่าร่างกายตนเองค่อนข้างดี แต่ไม่มากเท่ากับที่ที่เลี้ยงมองและผู้ทำวิจัยมอง ทั้งนี้เพราะเด็กหญิงวัยนี้เป็นวัยที่สนใจกับร่างกายของตนเองว่า จึงทำให้ไม่ค่อยพอใจกับบางส่วนของร่างกาย อยากเปลี่ยนแปลงบางส่วนเพื่อทำให้ตนเองดี และมีเสน่ห์มากขึ้น จึงทำให้คิดถึงกับบางส่วนของร่างกายที่ดีว่า อาจจะทำให้ร่างกายของคนไม่น่าดูไม่นามองเท่าที่ควร

ความพึงพอใจ (Self Satisfaction) เพื่อศึกษาว่าเด็กกำพร้าจะมี
ความพึงพอใจต่อเอกลักษณ์ของตนหรือไม่ จากข้อ 7-12 ของแบบสอบถาม Tennessee

ตารางที่ 7 การมองตนเองในแง่ดี จำแนกตามเพศ อายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	60	75	100	77.8
พี่เลี้ยง	60	50	100	88.9

จากตารางแสดงความพึงพอใจต่อเอกลักษณ์ของตน จะเห็นได้ว่า เด็กทุก
กลุ่มมีความพึงพอใจต่อเอกลักษณ์ของตน มีเป็นส่วนน้อยที่ยังไม่ค่อยพึงพอใจนัก กลุ่มที่มี
ความพึงพอใจต่อเอกลักษณ์ของตนเองมากที่สุด กลุ่มเด็กชายอายุ (16-20 ปี) ร้อยละ
100 (2 คน) ส่วนกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์ความพึงพอใจในเอกลักษณ์ของตนเองต่ำกว่ากลุ่ม
อื่นคือ กลุ่มเด็กชายอายุ (12-15 ปี) ร้อยละ 60 (3 คน) ส่วนพี่เลี้ยงมองว่าเด็ก
กำพร้ากลุ่มที่พอใจในเอกลักษณ์ของตนมากที่สุด คือกลุ่มเด็กชายอายุ (16-20 ปี)
ร้อยละ 100 (2 คน) และกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์ความพึงพอใจต่ำที่สุดคือ กลุ่มเด็กหญิง
อายุ (12-15 ปี) ร้อยละ 50 (2 คน) ส่วนข้อมูลของนักวิจัยใกล้เคียงกับของพี่เลี้ยง
มาก กล่าวคือกลุ่มที่พึงพอใจต่อเอกลักษณ์ของตนมากที่สุด คือกลุ่มเด็กชายอายุ (16-20 ปี)
ร้อยละ 100 (2 คน) และกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์ความพึงพอใจต่ำที่สุดคือกลุ่มเด็กหญิง
อายุ (12-15 ปี) ร้อยละ 50 (2 คน)

กล่าวได้ว่า เด็กกำพร้าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อร่างกายของตน และจาก
การสังเกต และสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการพบว่า เด็กส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อเอกลักษณ์
ของตน เด็กชายอายุ (12-15 ปี) มีความพึงพอใจพอสมควร แต่ก็มีบางคนที่ต้องการให้
ตนมีหน้าตาดี หล่อ รูปร่างสูงใหญ่ ส่วนข้อมูลของพี่เลี้ยงจะเห็นได้ว่า เด็กชาย (12-15 ปี)
มีความพึงพอใจต่อเอกลักษณ์ของตนมากที่สุด ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากเกณฑ์ในการซึ่ง

น้าหนักของที่เลี้ยงของ เด็ก และผู้ทำวิจัย แยกต่างกันอย่าง สัดส่วนที่ออกมาจึงแตกต่างกัน
 กัน และเมื่อสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับเด็กหญิงอายุ 12-15 ปี เด็กกำพร้า
 กลุ่มนี้มีความพึงพอใจต่อเอกลักษณ์ของตนอย่างยิ่งต้องการเปลี่ยนแปลงบางส่วน โดยเฉพาะ
 ในเรื่องของความสวยความงาม แต่เมื่อคร้อยละของการมองเห็นตนเองของเด็กกำพร้า
 จะเห็นได้ว่า แยกต่างจากที่สัมภาษณ์ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก เด็กต้องการให้คนอื่น
 มองตนเองว่ามีความพึงพอใจต่อเอกลักษณ์ของตนก็แล้ว และเกณฑ์ในการซึ่งน้าหนักอาจ
 แยกต่างกันได้ ส่วนเด็กชายอายุ 16-20 ปี มีความพึงพอใจต่อเอกลักษณ์ของตนเอง
 ซึ่งข้อมูลที่โคตรงกับที่ที่เลี้ยงและผู้ทำวิจัย จากการสัมภาษณ์และสังเกตแบบไม่
 เป็นทางการ จะเห็นได้ว่า เด็กกลุ่มนี้มีรูปร่างหน้าตา พอใช้ได้ และเด็กกลุ่มนี้ก็พึงพอใจ
 ต่อเอกลักษณ์ของตน

ส่วนเด็กหญิงอายุ 16-20 ปี จะมีความพึงพอใจต่อเอกลักษณ์ของตนเป็นส่วนใหญ่
 เด็กรุ่นนี้กำลังสนใจต่อร่างกายของตนในเรื่องความสวย ความงาม เพราะร่างกาย
 ของเด็กในรุ่นนี้ มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายตามธรรมชาติมาก และเด็กในวัยนี้กำลัง
 สนใจต่อความสวย ความงาม และเพศตรงข้ามมากกว่าวัยเด็ก จึงทำให้เด็กกลุ่มนี้มองดู
 ว่าตนยังมีเอกลักษณ์บางอย่างที่ไม่เป็นที่พึงพอใจเท่าใดนัก แต่โดยส่วนใหญ่ยังพอใจ
 เอกลักษณ์ของตนอยู่

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พฤติกรรมที่แสดงออก (Behavior) เพื่อศึกษาว่าเด็กกำพร้ามีพฤติกรรม
ที่แสดงออกทางร่างกายของคนอย่างไร จากข้อ 13-18 ของแบบสอบถาม

Tennessee

ตารางที่ 8 พฤติกรรมที่แสดงออกในแง่ดี จำแนกตามเพศ อายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	100	100	100	100
ที่เลี้ยง	100	100	100	100

จากตารางข้อมูลทางสังคมจะเห็นได้ว่าเด็กกำพร้ามองตนเองว่า มีพฤติกรรม
ที่แสดงออกที่จะส่งเสริมให้เอกลักษณ์ทางร่างกายของตนให้ดีขึ้น ทุกคนในกลุ่มเด็กหญิงชาย
อายุ 12-15 ปี และกลุ่มเด็กชาย-หญิง อายุ 16-20 ปี ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วน
ที่เลี้ยงก็มองว่า เด็กกำพร้ามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับการส่งเสริมเอกลักษณ์ทางร่างกาย
ให้ดีขึ้นทุกคน ทั้งในกลุ่มเด็กหญิง-ชาย อายุ 12-15 ปี และเด็กหญิง-ชาย อายุ 16-20 ปี
เช่นเดียวกัน แต่แตกต่างจากผู้ทำวิจัยมาก เพราะทั้งเด็กกำพร้าและที่เลี้ยงก็ต้องการให้ภาพ
ที่ออกมาในทัศนคติความอุดมสมบูรณ์และความสนใจในร่างกายของเด็ก ๆ ในทัศนคติ ส่วน
เด็ก ๆ ก็ต้องการให้เห็นว่า คนมีความสนใจต่อสุขภาพ อนามัย ร่างกายของตนดี เช่นกัน

แต่จากการสำรวจและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการของผู้ทำการศึกษา พบว่า
เด็กกำพร้าทุกกลุ่มยังขาดความสนใจเกี่ยวกับสุขภาพ อนามัยของตนเองอยู่มาก โดยเฉพาะ
ในกลุ่มเด็ก เด็กหญิง-ชาย อายุ 12-15 ปี ส่วนในเด็กโต เด็กชาย-หญิง อายุ 16-20 ปี
มีความสนใจกับสุขภาพ อนามัย ร่างกายมากกว่าเด็กกลุ่มอายุ 12-15 ปี กินอาหาร
ตามที่ตนต้องการ พอใจ คือมีรสชาติ อร่อย ถูกปาก มากกว่าจะนึกถึงกินเพื่อสุขภาพอนามัย
ยังขาดความสนใจในเรื่องความสะอาด ทั้งการอาบน้ำ การแต่งตัว ที่นั่ง ที่นอน และยัง
ไม่ค่อยระมัดระวังให้ตนเองนำคู เวลาทำงานยังลดความระมัดระวัง การออกกำลังกาย

จะเล่นเพื่อความสนุกมากกว่าเพื่อสุขภาพ เด็กหญิงจะไม่ค่อยออกกำลังกายจะเล่นชายข้าว
 ข่ายของ ส่วนเด็กชายจะชอบออกกำลังกายโดยการเตะบอล ซี่จักรยาน ในเด็กชาย-หญิง
 รุ่นโตอายุ 16-20 ปี จะมีการออกกำลังกายเพื่อความสนุกสนานและเพื่อสุขภาพบ้าง
 เหมือนกัน แต่น้อยมาก ส่วนใหญ่จะไม่ออกกำลังกาย การระมัดระวังเรื่องอาหารการกิน
 เพื่อสุขภาพ อนามัยและรูปร่างของตนจะพบในเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย คือจะมีการ
 ควบคุมอาหารบ้าง เพราะไม่ต้องการให้คนอื่น คนที่อ่านบ้างก็จะพยายามแคงตัวให้แลดู
 ไม่อ้วนมาก ไม่ชอบออกแดดมาก เพราะเกรงว่าผิวจะไม่สวย แต่ก็มีไม่มากนัก ส่วนใหญ่
 ก็เกินตากแดดได้ ไม่มีใครกางร่มออกไปข้างนอก เมื่อมีแดด การใส่เสื้อผ้ายังขาด
 ความสนใจในเรื่องความสะอาด เพราะมีหลายคนที่ไม่ใส่เสื้อผ้าชุดเก่าหลาย ๆ วันโดย
 ที่ยังไม่ซัก มีการเอาเสื้อผ้าของคนอื่นมาใส่ ซึ่งจะพบมากในทั้งกลุ่มเด็กชาย-หญิง อายุ
 16-20 ปี ส่วนในเด็กเล็กเสื้อผ้าจะขโมยของอีกฝ่ายใส่โดยที่ไม่บอก

สรุปด้านร่างกาย เด็กกำพร้ามองตนเองว่ามีเอกลักษณ์ทางร่างกายที่ ซึ่ง
 เด็ก ๆ มีความพึงพอใจคือเอกลักษณ์ทางร่างกายของตน และพฤติกรรมที่แสดงออก
 สอดคล้องกับเอกลักษณ์และความพึงพอใจ แต่ยังมีไม่มากนัก

2. ศีลธรรมจรรยา (Moral Ethical Self)

ด้านศีลธรรมจรรยาจะแบ่งข้อมูลออกเป็นสามส่วน คือ เอกลักษณ์ ความพึงพอใจ
 และพฤติกรรมที่แสดงออก

ในค่านเอกลักษณ์ เพื่อศึกษาว่าเด็กกำพร้ามีภาพรวมทางค่านิยมจริยธรรม
ของตนเป็นอย่างไร จากข้อ 19-24 ของแบบสอบถาม Tennessee

ตารางที่ 9 แสดงการมองเห็นตนเองในแง่ดี จำแนกตามเพศ อายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	100	75	50	88.89
ที่เลี้ยง	60	75	100	66.66

จากตารางจะเห็นได้ว่า เด็กกำพร้าในกลุ่มเด็กชาย อายุ 12-15 ปี มองตนเอง
ว่ามีค่านิยมจริยธรรมดี ทุกคน ไม่มีใครเลยที่มองว่าตนไม่มีค่านิยมจริยธรรม ส่วนกลุ่มที่มอง
ตนเองดีเปอร์เซ็นต์น้อยที่สุดคือ กลุ่มเด็กชายอายุ 16-20 ปี ส่วนที่เลี้ยงมองว่า เด็กที่
มีค่านิยมจริยธรรมมากที่สุดคือ เด็กชายอายุ 16-20 ปี ส่วนเด็กที่มีค่านิยมจริยธรรมน้อยที่สุด
คือกลุ่มเด็กชายอายุ 12-15 ปี แตกต่างจากที่เลี้ยงเล็กน้อย คือผู้ทำวิจัยมองค่านิยม
จริยธรรมของเด็กชายอายุ 16-20 ปี เพียงร้อยละ 50 (1 คน) และเด็กหญิงรุ่นเดียวกัน
ร้อยละ 88.89 (8 คน)

จากการศึกษาพฤติกรรมของเด็กกำพร้าของผู้ทำการวิจัย พบว่าเด็กชายหญิง
อายุ 12-15 ปี มีพฤติกรรมที่มีค่านิยมจริยธรรมน้อย เพราะเด็กในวัยนี้กำลังอยู่ในระยะ
หัวเลี้ยวหัวต่อ เพราะกำลังอยู่ในวัยรุ่น ซากสิ่งยึด ซากการอบรม ทำให้เด็ก ๆ มี
พฤติกรรมเกเร คอยแกล้งผู้อื่น ไม่รับนิคชอบงานที่ทำ ทุกโกหกเพื่อต้องการผลประโยชน์
ของคนเท่านั้น (ชอบหยิบฉวยของของคนอื่น ก้าวร้าวเด็กรุ่นที่เล็กกว่า ไม่สนใจต่อคำสั่ง
สอนของพุทธศาสนา ไม่ประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพุทธศาสนา ซากความซื่อสัตย์
ต่อตนเองและผู้อื่น ส่วนเด็กชาย-หญิง อายุ 16-20 ปี ก็เช่นเดียวกันเด็กรุ่นเล็ก แต่
มีโกหกน้อยลงไปบ้าง บางคนยังก้าวร้าวเด็ก ๆ ชอบเที่ยว ชอบสนุก แต่ไม่รับนิคชอบ
เรื่องงานการเรียน

การที่เด็กขาดศีลธรรมจรรยา ก็เนื่องจากเด็กขาดการอบรม ขาดการเอาใจใส่ดูแลอย่างถูกต้อง ซึ่งจะเห็นได้จากเมื่อเด็กโตขึ้น สิ่งเหล่านี้จะค่อย ๆ ลดลง อันเนื่องมาจากการศึกษามากขึ้น มีประสบการณ์การเรียนรู้จากสังคมภายนอกมากขึ้น

จะเห็นได้ว่าข้อมูลจากการวางของพี่เลี้ยงและเด็กกำพร้า แตกต่างจากผู้ทำการวิจัย ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก เด็กต้องการให้คนอื่นมองดูว่า คนเป็นคนดี มีศีลธรรมจรรยาสูง ส่วนพี่เลี้ยงมองว่าเด็กหลายคนดี มีศีลธรรมจรรยา แต่บางคนยังมีความประพฤติไม่ค่อยดี ขาดศีลธรรมจรรยา โดยส่วนใหญ่แล้วเด็กกำพร้ามีความประพฤติดีใช้ได้ ซึ่งจะพบในเด็กหญิงอายุ 16-20 ปี ที่มีความรับผิดชอบบ้าง พุคค่าต่ำกว่าเด็กรุ่นเล็ก 12-15 ปี ที่ยังขาดความรับผิดชอบ การเรียน จะต้องคอยมีคนควบคุมจึงจะทำงานนั้นให้สำเร็จ ใ้ส่วนเปอร์เซ็นต์ของพี่เลี้ยงแตกต่างจากผู้ทำการวิจัยบ้าง ทั้งนี้เพราะเกณฑ์การมองในเรื่องของความดี ความเลวแตกต่างกัน และพี่เลี้ยงอาจจะต้องการให้เด็กกำพร้าในสถานสงเคราะห์ของคนมีภาพพจน์ที่ดีต่อบุคคลภายนอก จึงทำให้ข้อมูลที่ได้นั้นแตกต่างจากความเป็นจริง ไปบ้าง

ความพึงพอใจ (Self Satisfaction) เพื่อศึกษาว่าเด็กกำพร้ามีความพึงพอใจหรือไม่ในค่านศีลธรรมจรรยาของตนเอง จากข้อ 25-30 ของแบบสอบถาม Tennessee

ตารางที่ 10 แสดงการมองตนเองในแง่ดี จำแนกตามเพศและอายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	80	100	100	55.56
พี่เลี้ยง	60	50	50	66.66

จากตารางจะเห็นได้ว่า กลุ่มเด็กชาย รุ่นเล็ก อายุ(12-15 ปี) มีเปอร์เซ็นต์ความพอใจตนเองมากถึงร้อยละ 80 (4 คน) ส่วนน้อยที่มองตนเองว่า ยังขาดการ

ประเพณีปฏิบัติที่ถูกต้องของทางนอกรวม ไม่ค่อยว่าเพี้ยนทางศาสนา ทุกปก
ไม่ค่อยเข้าวัดหรือ โบสถ์ เป็นต้น กลุ่มเด็กหญิงรุ่นเล็กอายุ 12-15 ปี มีถึงร้อยละ
100 (4 คน) ที่มีความพอใจต่อศีลธรรมจรรยาของตน ทั้งนี้เพราะเด็กหญิงรุ่นเล็ก
ต้องการให้คนอื่นมองตนเองว่า เป็นคนที่มีศีลธรรมจรรยาดี ส่วนกลุ่มเด็กชายรุ่นโต
อายุ 16-20 ปี มีถึงร้อยละ 100 (2 คน) ที่พึงพอใจต่อศีลธรรมจรรยาของตน ทั้งนี้
เพราะเด็กกำพร้าชายรุ่นโตต้องการให้คนอื่นมองตนว่าพึงพอใจต่อความประพฤติของ
ตนเองดีแล้วเป็นคนดี ส่วนกลุ่มเด็กหญิงรุ่นโต 16-20 ปี มีความพึงพอใจตนเองด้าน
ศีลธรรมจรรยาเพียงร้อยละ 55.56 (9 คน) เด็กกลุ่มนี้มีความพึงพอใจน้อย ทั้งนี้
เพราะเด็กไม่ค่อยได้ไปโบสถ์หรือวัดมากนัก มีการปฏิบัติตนตามหลักศาสนาอย่าง
สิ่งที่ผิดบ่อยครั้ง

ที่เลี้ยงและดูทำวิจยมองเด็กกำพร้า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจไม่มากนัก
ประมาณ 50-60% ของทุกกลุ่ม ทั้งนี้เพราะที่เลี้ยงเห็นว่า เด็กกำพร้าส่วนใหญ่ยัง
ประพฤตินั้นยังไม่ดีพอ ไม่ควรทุกปก ควรปฏิบัติตนตามหลักศาสนา

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ พบว่า เด็กส่วนใหญ่จะมองว่าตนเอง
เป็นทั้งคนดีและคนเลว คิดว่าตนเองไม่ค่อยเคร่งศาสนา แต่ไปโบสถ์ในวันอาทิตย์
ทั้งนี้เพราะได้ร่วมกิจกรรมกับบุคคลอื่น รู้จักคนมากขึ้น และได้รับสิ่งของและเงินทอง
ทุกครั้งไป เด็กหญิงจะสนใจไปโบสถ์มากกว่าเด็กชาย ทั้งนี้เพราะเด็กหญิงจะไม่ค่อย
มีงานที่ทำในวันหยุดมากเท่าเด็กชาย จึงทำให้เด็กหญิงมีเวลาว่างมาก การไปร่วม
กิจกรรมกับบุคคลอื่นย่อมจะทำให้เด็ก ๆ มีเวลาสนุกสนาน เพลิดเพลิน มากกว่าที่จะ
อยู่บ้านเพียงอย่างเดียว จำนวนเด็กหญิงและเด็กชายจะหนีโรงเรียนไม่แตกต่างกัน
ทั้งนี้เพราะเด็กหลายคนผลการเรียนไม่ดี ต้องเรียนซ้ำชั้น หลาย ๆ ปี ทำให้เบื่อหน่าย
ต้องเรียนหนังสือร่วมกับรุ่นน้องอายุต่ำกว่า เด็กบางคนจะใช้อำนาจกับรุ่นน้องและ
หยิบฉวยของ ๆ ผู้อื่นที่โรงเรียนบ่อย ๆ ทั้งนี้เพราะเด็กคิดว่าตนขาดแคลนเงินอยาก
จะได้ในสิ่งที่ต้องการ แต่เนื่องจากเงินที่ได้รับในแต่ละวันไม่เพียงพอที่จะซื้อสิ่งที่
ต้องการได้ และเด็กคิดว่าคนอื่นไม่เดือดร้อนเพราะร่ำรวยกว่าตนเอง

พฤติกรรมที่แสดงออก (Behavior) เพื่อค้นหาเด็กกำพร้าที่มีพฤติกรรมทาง
ศีลธรรมจรรยาอย่างไร จากข้อ 31-36 ของแบบสอบถาม Tennessee

ตารางที่ 11 สดครงการมองตนเองในแง่ดี จำแนกตามเพศและอายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	40	100	50	66.67
พี่เลี้ยง	40	100	50	33.33

จากตารางจะเห็นได้ว่าเด็กกำพร้ามองตนเองว่ามีพฤติกรรมที่แสดงออก
ในค่านับบวก มีเปอร์เซ็นต์มากที่สุด คือกลุ่มเด็กหญิงรุ่นเล็กอายุ 12-15 ปี ร้อยละ 100
(4 คน) และเปอร์เซ็นต์ที่ต่ำที่สุดคือ กลุ่มเด็กชายรุ่นเล็กอายุ (12-15 ปี) ร้อยละ
40 (2 คน) ทั้งนี้เพราะเด็กหญิงอายุ 12-15 ปี มองตนเองว่าการที่ตนเองไปโบสถ์
ทุกอาทิตย์นั้นเป็นการถือหลักศีลธรรมที่ถูกต้องแล้ว เกณฑ์ในการวัดความถูกต้องทาง
พฤติกรรมแตกต่างกัน ส่วนกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์การมองพฤติกรรมทางบวกต่ำสุดคือ
กลุ่มเด็กชายอายุ 12-15 ปีนั้นเพราะเด็กกลุ่มนี้ไม่ค่อยมีคนสนใจการฟังเทศน์
เข้าโบสถ์ หรือองค์ท่วงท่าหลักของศีลห้าหรือหลักศาสนา ซึ่งก็เหมือนกับกลุ่ม
เด็กชาย-หญิงรุ่นโตอายุ 16-20 ปี แต่กลุ่มเด็กหญิงอายุ 16-20 ปี มีเปอร์เซ็นต์
การไปโบสถ์และพยายามทำสิ่งที่ถูกต้องบ้าง แต่ยังไม่มาก ส่วนเปอร์เซ็นต์ในช่วง
ของพี่เลี้ยงมอง โกล่เคียงกับเด็กกำพร้า จะแตกต่างกันบ้างก็ในส่วนของเด็กหญิงรุ่น
โต อายุ 16-20 ปี ร้อยละ 66.67 (6 คน) ที่มีพฤติกรรมการแสดงออกทาง
ศีลธรรมจรรยา ยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะไม่ค่อยวางตัวให้เหมาะสมทั้งกับ
เพื่อนต่างเพศกับผู้ใหญ่ การไปวัดหรือโบสถ์ของกลุ่มเด็กหญิงจะมีมากกว่าเด็กชาย
จุดมุ่งหมายของการไปยังไม่ดีพอเพื่อทำให้จิตใจตนเองดี แต่เพื่อรู้จักกับคนอื่นมากขึ้น
มีเกมส์สนุก ๆ ให้เล่น โดของแจกฟรี เป็นต้น

จากการศึกษาของผู้ทำวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกทางศีลธรรมจรรยาของ
 ทุกกลุ่มทั้ง เด็กหญิงและเด็กชายมีการแสดงออกทางบวก ยังไม่มากนัก กล่าวคือ เด็กชาย
 ความซื่อสัตย์ ซากการประพฤติตามหลักคำสั่งสอนทางศาสนา ทุกปก ฯลฯ ทั้งนี้อาจ

จากการศึกษาและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการพบว่า เด็กส่วนใหญ่จะมอง
 พฤติกรรมในค่านศีลธรรมจรรยาค่อนข้างดี โดยเฉพาะเด็กรุ่นโตอายุ 16-20 ปี
 เด็กชายคิดว่าตนเองไม่ค่อยจะเข้าโบสถ์ และไม่ค่อยปฏิบัติตามหลักศาสนาหรือศีลห้า
 แต่ในเด็กหญิงจะมีเด็กเป็นส่วนน้อยที่ปฏิบัติตามหลักศาสนา ซึ่งส่วนใหญ่จะนับถือ
 ศาสนาคริสต์ มีเพียง 1-2 คนเท่านั้น ที่จะสวดมนต์ก่อนนอน ไม่คิดว่าตนเองจะทำ
 สิ่งที่ถูกต้องเสมอ มีถูกบ้างผิดบ้าง เมื่อทำผิดแล้วก็พยายามแก้ไขให้ดีขึ้น มีหลายคน
 ที่ยอมรับว่าใช้ชีวิตที่ไม่ดีเพื่อให้ผลงานที่ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะเกรงจะถูกทำโทษ รู้สึก
 ลำบากใจที่ทำงานที่ถูกต้องบกพร่อง แต่โดยส่วนใหญ่ไม่ค่อยรู้สึกลำบากมากนัก

3. ค่านส่วนบุคคล (Personal Self)

ค่านส่วนบุคคลจะแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนคือ เอกลักษณ์ ความพึงพอใจ และ
 พฤติกรรมที่แสดงออก

เอกลักษณ์ค่านส่วนบุคคล เพื่อศึกษาว่าเด็กกำพร้าจะมองตนเองค่านอุปนิสัย
 ของตนอย่างไร ดีหรือไม่ จากข้อ 37-42 ของแบบสอบถามTennessee

ตารางที่ 12 แสดงการมองตนเองในแง่ดี จำแนกตามเพศและอายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	100	100	100	77.78
พี่เลี้ยง	100	75	-	66.67

จากตารางจะเห็นได้ว่าเด็กกำพร้ามองตนเองว่ามีอุปนิสัยดีทั้งกลุ่มเด็กชาย-หญิง
 อายุ 12-15 ปี และกลุ่มชายอายุ 16-20 ปี ส่วนกลุ่มเด็กหญิงมีเพียงร้อยละ 77.78 (7 คน)

บอกว่าเด็กเล็กจะอ่านสอนง่ายมากกว่าเด็กโต อุบนิสัยคิดว่า ซึ่งอันที่จริงเด็กรุ่นโต (16-20 ปี) ชาย-หญิงเริ่มจะมีความคิดเป็นของตนเอง เพราะได้รับการศึกษามากขึ้น เรียนรู้มากขึ้น เริ่มมองเห็นว่าอะไรดีอะไรถูกมากกว่าเด็กเล็กที่ยังขาดประสบการณ์ ยังขาดการเรียนรู้ จึงเกรงกลัวรุ่นพี่ ต้องเชื่อฟัง เพราะเกรงจะถูกลงโทษ เกรงจะไม่ได้รับผลประโยชน์ต่าง ๆ

เมื่อสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เด็กหลายคนรู้สึกตนเองเป็นคนอาภัพที่ขาดพ่อแม่ ต้องมาอยู่ในสถานสงเคราะห์ แต่ก็คิดว่าคนก็มีที่อยู่ มีกิน ไม่ต้องคิดรนเหมือนกับคนอื่นหลายคน การแก้ไขปัญหายังไม่ค่อยคืบ เพราะขาดที่ปรึกษาและการชี้แนะ

ความพึงพอใจ (Self Satisfaction) เพื่อศึกษาเด็กกำพร้าบ้าน
ส่วนบุคคลของตนเองพอใจหรือไม่อย่างไรจากข้อ 43-48 ของแบบสอบถาม
Tennessee

ตารางที่ 13 แสดงการมองตนเองในแง่ดี จำแนกตามเพศและอายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	80	100	100	80
พี่เลี้ยง	75	100	100	80

จากตารางจะเห็นได้ว่า เด็กกำพร้าส่วนใหญ่จะพึงพอใจต่อสภาพที่ตนเป็นอยู่ มี % น้อยมากในกลุ่มชาย (12-15 ปี) และเด็กหญิงอายุ 16-20 ปีที่ไม่ค่อยพึงพอใจกับสภาพของตนเกี่ยวกับบ้านส่วนบุคคลของตน ส่วนพี่เลี้ยงมองว่ากลุ่มที่น่าพึงพอใจคือกลุ่มเด็กหญิงอายุ (12-15 ปี) และเด็กชายอายุ (16-20 ปี) ทั้งนี้เพราะเด็กหญิงอายุ (12-15 ปี) ว่ากล่าวตักเตือนได้ รับฟังคำสั่งสอนของรุ่นพี่ ซึ่งฝึกกับเด็กชายในรุ่นเดียวกัน แต่กลุ่มเด็กชายรุ่นเดียวกันอายุ 12-15 ปี ส่วนใหญ่ก็เป็นที่น่าพอใจ แต่มีบางคนเท่านั้นที่ยังไม่น่าพอใจ เพราะเด็กบางคนสติปัญญายังไม่ค่อยดีเท่าไร ใฝ่ใจไม่ค่อยได้ ก็มีความรู้สึกว่าถ้าอายุที่ควรจะเป็น ส่วนกลุ่มเด็กหญิงและเด็กชายอายุ 16-20 ปี

ส่วนใหญ่เป็นที่น่าพึงพอใจเพราะแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง บางคนแก้ปัญหาไม่ค่อยได้ เรื่อง แคทก็ดีกว่ากลุ่มเด็กเล็ก เพราะเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น มีการศึกษามากขึ้นนั่นเอง แม้ว่าจะมีอุปนิสัยที่ไม่ค่อยคล้อยตามคำสั่งก็ตาม ส่วนเปอร์เซ็นต์ของผู้ทำการวิจัยต่างจากของเด็กกำพร้า และที่เลี้ยง

ผู้ทำวิจัยสังเกตและสัมภาษณ์พบว่า เด็กกำพร้ามีเปอร์เซ็นต์ที่พอใจตนเองพอสมควร แต่ไม่หมดทุกคน มีบางคนที่ยังไม่พึงพอใจ อยากจะให้ตนเองเก่งกว่านี้ อยากให้คล่องแคล่วกว่านี้ ทั้งในกลุ่มเด็กเล็กอายุ 12-15 ปี และเด็กหญิง-ชายอายุ 16-20 ปี อยากจะให้ตนเองสคิสระาเร็วกว่านี้ เมื่อเวลาอยู่บ้าน เพราะไม่ชอบสภาพแวดล้อมในบ้าน ทำให้ไม่อยากจะอยู่กับที่บ้านมากนัก คนเลยเป็นคนเฉย ๆ ทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่คนเช่นนั้นเลย เด็กหญิง-ชายอยากให้ตนเองเก่งกว่านี้ เก่งหลาย ๆ ด้าน แต่เท่าที่เป็นอยู่การเรียนรู้ค่อนข้างน้อย เด็กกำพร้ามองตนเองว่าน่าพึงพอใจในค่านส่วนบุคคล ซึ่งตรงกับที่เลี้ยงและอยู่ทำวิจัยเอง แต่แตกต่างกันที่เปอร์เซ็นต์ของกลุ่มที่พึงพอใจ

พฤติกรรมที่แสดงออก (Behavior) เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางค่านส่วนบุคคลของเด็กกำพร้า เป็นอย่างไร จากข้อ 49-54 ของแบบสอบถาม Tennessee

ตารางที่ 14 แสดงการมองตนเองในแง่ดี จำแนกตามเพศ อายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	40	100	100	66.67
ที่เลี้ยง	60	100	50	66.67

จากตารางจะเห็นได้ว่าเด็กกำพร้าจะมองตนเองว่า คนมีพฤติกรรมที่แสดงออกส่วนบุคคลในค่านดีหรือค่านบวกโดยส่วนใหญ่ ส่วนกลุ่มหญิงอายุ 12-15 ปี และชายอายุ 16-20 ปี มีเปอร์เซ็นต์ที่มีพฤติกรรมแสดงออกค่านบวกในส่วนบุคคลมากที่สุด และกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์ต่ำที่สุดได้แก่ กลุ่มเด็กชายอายุ 12-15 ปี และกลุ่มเด็กหญิงอายุ 16-20 ปี ส่วนที่เลี้ยงมองว่ากลุ่มที่มองเห็นว่ามีพฤติกรรมการแสดงออกในค่านบวกมากที่สุดได้แก่

กลุ่มเด็กหญิงอายุ 12-15 ปี ส่วนผู้ทำวิจัยจะมีเกณฑ์ที่ต่ำกว่าของเด็กกำพร้าและของ
ที่เลี้ยงทั้งนี้เพราะจากการศึกษา สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการและสังเกต พบว่าเด็ก ๆ
ส่วนใหญ่จะดูแลตนเองได้โดยลำพังไม่ค่อยกั๊ก ควบคุมตนเองไม่ได้ จะต้องมีผู้ใหญ่
คอยควบคุม เช่นการทำงาน การเรียนหนังสือ ฯลฯ ในระหว่างกลุ่มเด็กหญิงและเด็ก
ชายอายุ 12-15 ปี พบว่าเด็กชายขาดการดูแลตนเองมากกว่าเด็กหญิง เมื่อที่เลี้ยง
หรือรุ่นพี่อาวุโสสั่งให้ทำงาน หรือสั่งให้ช่วยงานใด ๆ ก็ตาม ถ้ามีผู้ใหญ่คอยสั่งหรือควบคุม
อยู่ด้วย จะทำงานนั้นได้ แต่ถ้าผู้ใหญ่ หรือที่เลี้ยงไม่อยู่ พบว่าเด็กหญิงมีเปอร์เซ็นต์ที่
ยังคงทำงานนั้นมากกว่าเด็กชาย และความประณีตในการทำงานของเด็กหญิงก็มากกว่า
เด็กชาย แต่ผลของงานที่ออกมาก็ยังไม่กั๊ก ในเด็กหญิง-ชาย 16-20 ปี พบว่า
เด็กชายสามารถดูแลตนเองได้มากกว่าเด็กหญิงรุ่นเดียวกัน ซึ่งเด็กชายไม่จำเป็นจะต้อง
มีผู้ใหญ่หรือที่เลี้ยงคอยควบคุม ส่วนเด็กหญิง 16-20 ปีมีหลายคนต้องคอยควบคุม ใน
เรื่องการแก้ปัญหาต่าง ๆ นั้น เด็กหญิง-ชาย อายุ 16-20 ปี ยังไม่สามารถแก้ปัญหา
ต่าง ๆ ได้ก็ ยังต้องอาศัยที่เลี้ยงหรือที่อาวุโสในการแก้ปัญหา และที่สำคัญเด็กไม่ค่อย
ได้แก้ปัญหาด้วยตัวเอง เพราะเรื่องการเรียน อุปกรณ์การเรียน ฯลฯ ที่เลี้ยงจะเป็น
คนจัดการให้ การศึกษอกับสังคมภายนอก ที่เลี้ยงจะทำหน้าที่กักต้อนให้ตลอดเวลา จึงทำให้
เด็กไม่ค่อยได้ทำอะไรด้วยตัวของตัวเอง เมื่อเกิดปัญหาใด ๆ เกิดขึ้น เด็กก็จะวางเฉย
ไม่แก้ไขหรือจัดการกับปัญหานั้น เพราะเขาใจว่าไม่ใช่ปัญหาของตัวเอง ทำให้ชีวิตอยู่ไปเรื่อย ๆ
ไม่มีจุดหมายที่แน่นอน ไม่มีการคิดเสียก่อนที่จะลงมือทำ แต่ในเด็กรุ่นเล็กจะมีปฏิริยา
โกรธ ไม่พอใจน้อยมาก ส่วนใหญ่จะยอมรับทั้งคำตำหนิ โดยเฉพาะในเด็กหญิงอายุ 12-13
ปี ส่วนเด็กหญิงอายุ 15 ปี จะมีปฏิริยาบ้างเป็นบางครั้ง ในเด็กชายอายุ 16-20 ปี การ
โต้แย้งจะเป็นในลักษณะมีเหตุมีผล แม้ว่าจะมีอารมณ์อยู่บ้าง แต่ก็ไม่มากนัก ส่วนเด็กหญิง
อายุ 16-20 ปี จะมีปฏิริยาค่อนข้างรุนแรง โต้เถียงอย่างไม่ยอม ทำให้รุ่นพี่เบื่อบ่อย
ต่อการควบคุมเด็กหญิงรุ่นโต

ดังนั้นพฤติกรรมการแสดงออกที่เด็กกำพร้ามองตนเอง ที่เลี้ยงมอง และผู้ทำ
วิจัยมองแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกัน ทั้งนี้เพราะเด็กกำพร้าจะมองตนเองก็ เพื่อให้คนอื่น
ยอมรับคนมีน้อยคนที่ยอมรับตนเอง ส่วนที่เลี้ยงจะไม่ค่อยชอบเด็กโตเท่าเด็กเล็ก เพราะ
เด็กโตมีปฏิริยาต่อการว่ากล่าวตักเตือน ส่วนผู้ทำวิจัยมองว่าทั้งเด็กเล็กและเด็กโต

ยังขาดการช่วยเหลือด้วยตัวเองของตัวเอง ขาดการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง จึงทำให้ไม่มีผลงานที่จะทอขึ้นชม ทำให้ชีวิตเบื่อหน่าย มีชีวิตอยู่ไปวัน ๆ เท่านั้น

4. ก้านครอบคร้ว

ก้านครอบคร้วจะแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนคือ เอกลักษณะ ความพึงพอใจ และ พฤติกรรมที่แสดงออก

เอกลักษณะทางก้านครอบคร้ว เพื่อต้องการมองคว้าเด็กกำพร้ามีภาพเกี่ยวกับ ครอบคร้วของตนเองอย่างไร จากข้อ 55-60 ของแบบสอบถาม

ตารางที่ 15 แสดงการมองตนเองในแง่จิต จ्ञาแนกตามเพศและอายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	100	75	100	80
พี่เลี้ยง	60	75	100	66.66

จากตารางจะเห็นได้ว่าเด็กกำพร้า มองว่าตนเองอยู่ในสภาพครอบคร้วที่ดี มีความสุขเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะกลุ่มชาย 12-15 ปี และกลุ่มอายุ 16-20 ปี ที่มีเปอร์เซ็นต์มากที่สุด ส่วนพี่เลี้ยงมองว่ากลุ่มชายอายุ 16-20 ปี มีเปอร์เซ็นต์มากที่สุด การมองสภาพครอบคร้วในแง่จิต ส่วนกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์ต่ำที่สุดคือกลุ่มเด็กชายอายุ 12-15 ปี ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบตารางเปอร์เซ็นต์ของเด็กกำพร้า พี่เลี้ยง และผู้ทำวิจัย พบว่า ผู้ทำวิจัยมีเปอร์เซ็นต์ในการมองสภาพครอบคร้วดีกว่าที่สุด ทั้งนี้เพราะจากการศึกษาสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ พบว่าเด็กหญิง-ชาย โดยส่วนใหญ่จะรู้สึกว้า ครอบคร้วที่เขายู่ไม่มีความพร้อมที่ช่วยเหลือเขาทุกอย่างได้เสมอ เพราะว้าครอบคร้วที่อยู่จะช่วยเหลือเขาได้เรื่องการเงิน การสอน ที่เรียน เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยก็มีซิคจำกั๊ก เสื้อผ้าอาหารที่ไ้รับจากการบริจากระกัไ้แก่ที่เหลือจาก

รุ่นที่ ๆ แล้วเท่านั้น นอกจากนี้แล้วเขาไม่ได้รับจากทางครอบครัว โภยเฉพาะเรื่องการแก้ปัญหาต่าง ๆ เมื่อพวกเขาเกิดมีปัญหา ความเอาใจใส่ ความรักใคร่ อ่อนน้อม หากหน้าตาพวกเขาดีเท่านั้นจึงจะได้รับจากสิ่งเหล่านี้พิเศษจากคนอื่น ยิ่งหากเขามีพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากเท่าใด เขาก็จะได้รับการดูถูกการเหยียดหยามจากรุ่นที่ ที่มองว่าเป็นตัวอะไรตัวหนึ่งที่ไม่น่าฟังเสวนาควย เก๊กหญิง-ชายจะมองดูสภาพครอบครัวว่าเป็นครอบครัวที่ไม่มีความสุข หากความสุขไม่ได้ มีแต่เรื่องทะเลาะเบาะแว้ง ชิงดีชิงเด่น อิจฉาริษยากัน

เก๊กหญิง-ชาย จะรู้สึกว่าไม่ค่อยได้รับความรัก ความอ่อนน้อมจากรุ่นที่ คู่ตรงกันข้ามพวกเขาจะได้รับแต่ความไม่เข้าใจ ความก้าวร้าวจากรุ่นที่เสมอ และเมื่อพวกเขาทำผิดพลาดจะถูกรุ่นที่ว่ากล่าวตักเตือนและทำอย่างเสียหายมากกว่าการให้กำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะพบในเก๊กหญิง-ชายรุ่นโตอายุ 16-20 ปี มากกว่าหญิง-ชายรุ่นเล็ก ทั้งนี้เพราะสภาพสังคมของเก๊กยังแคบมาก และเก๊กเล็กมีแนวโน้มจะเชื่อฟังผู้ใหญ่อยู่แล้ว กิจกรรมในเก๊กรุ่นเล็กอายุ 12-15 ปี ยังมีน้อยกว่าเก๊กรุ่นโตอายุ 16-20 ปี

จะเห็นได้ว่าข้อมูลในตารางของเก๊กกำพร้าว ที่เลี้ยง และของภูทิววิจัย ไม่ได้สอดคล้องกันเลย ทั้งนี้เพราะการที่เก๊กมองว่าสภาพครอบครัวของตนมีความสุขนั้น เพราะเกรงว่า หากเก๊กจะบอกความเป็นจริงแล้ว เก๊กจะรู้สึกว่าอาจจะไม่เป็นที่พอใจของหลาย ๆ ฝ่าย ส่วนข้อมูลของที่เลี้ยงก็ต้องเป็นไปในแง่ดี เพื่อประโยชน์ของหลายฝ่ายเช่นเดียวกัน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความพึงพอใจ (Satisfaction Self)

เพื่อดูว่าเด็กกำพร้า มีความพอใจกับสภาพครอบครัวของคนทั่วไป จากข้อ

61-66 ของแบบสอบถาม Tennessee

ตารางที่ 16 แสดงการมองตนเองในแง่ดี จำแนกตามเพศ อายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	100	75	100	80
ที่เลี้ยง	20	75	100	80

จากตารางจะเห็นได้ว่า เด็กกำพร้าทุกกลุ่มอายุมีความพึงพอใจต่อสภาพครอบครัวของคน สำหรับที่เลี้ยงมองดูว่า ส่วนใหญ่เด็กจะพึงพอใจต่อสภาพครอบครัวของคนส่งข้อมูลทั้งสอง แยกต่างจากผู้ทั่วไป ทั้งนี้เพราะจากการศึกษาและสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการพบว่า เด็กชาย-หญิง โดยส่วนใหญ่จะไม่ชอบสภาพครอบครัวของคนเท่าใดนัก โดยเฉพาะในเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวของคน ทั้งนี้เพราะการปกครองแบบที่บิดามารดาที่เลี้ยงมีอำนาจมากเกินไป เมื่อต้องทำอะไรที่ผิด ซึ่งการว่ากล่าวตักเตือน รุนนึ่งหรือลงโทษมากหรือน้อย หรือใช้วิธีการที่ตนเองคิดว่าดี ถูกต้อง จึงทำให้ขาดมาตรฐานที่ดี ถูกต้อง และขาดความเข้าใจ รุนนึ่งขาดความเคารพในรุ่นพี่ เพราะรุ่นพี่ก็ทำไม่ถูกเหมือนกัน ขาดความยุติธรรม แต่รุ่นน้องก็ไม่ควรจะมีปฏิกิริยา เพราะจะมีผลตอบสนองกับรุ่นพี่ที่ไม่จบสิ้น ทำให้รุ่นน้องต้องเวียน ขอมรับฟัง ทั้ง ๆ ที่ไม่เห็นด้วย ไม่ปฏิบัติตาม งานที่รุ่นพี่ให้ที่เลี้ยง ให้รุ่นน้องทำ เป็นงานประจำบ้างไม่ประจำบ้าง งานประจำที่มอบหมายให้เด็กชายรุ่นเล็ก-โตทำคือ รกน้ำ พรวนดิน กวากเศษกิ่งไม้ใบไม้ เอาของไปทิ้ง ฯลฯ จะได้รับการปฏิบัติความเป็นอย่างดี ส่วนเด็กหญิงรุ่นเล็ก-โต จะทำหน้าที่กวาดบ้าน ถูบ้าน ซึ่งยังขาดการปฏิบัติอยู่มากจะคงคอยมีรุ่นพี่ดูแล กำชับให้ทำ จึงจะทำ รุ่นพี่ขาดการเข้าใจรุ่นน้องและรุ่นน้องก็ขาดการ

เข้าใจในรุ่นที่ เมื่อเวลารุ่นที่ว่างล่าวักเคื่อน หรือกำหนิ เด็กชาย-หญิง เด็กหญิงจะ นำเอาไปคึกมาก ส่วนเด็กชายไม่ค่อยคึกเท่าใดนัก ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากสภาพสังคมที่ สอนให้เด็กชายมีความอกทน ไม่หุยมหิมิ ไม่คึกมาก

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ภาพรวมเกี่ยวกับครอบครัวของเด็กยัง ไม่มีเท่าใดนัก ยัง ไม่พอใจเท่าใดนัก ซึ่งจะเห็นได้ว่าข้อมูลเปอร์เซนต์ความพอใจของเด็กกำพร้า ที่เลี้ยง มีเปอร์เซนต์พึงพอใจ แก่สำหรับที่เลี้ยงเปอร์เซนต์พึงพอใจต่ำ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก เด็กกำพร้า ต้องการให้บุคคลอื่น ทั้งคนในบ้านและนอกรบ้านเห็นว่าคนพอใจกับความสัมพันธ์ ในครอบครัวแล้ว เพราะอาจจะเกี่ยวกับอิทธิพลของรุ่นที่อีกค่ายประการหนึ่ง และรุ่นที่ มองกว่าเด็กพึงพอใจสภาพครอบครัวเช่นนี้ อาจจะเนื่องมาจากอิทธิพลบางประการ นั้นคือ กลุ่มผู้บริหารนั่นเอง

พฤติกรรมที่แสดงออก

พฤติกรรมที่แสดงออกนี้ เพื่อศึกษาว่าพฤติกรรมของเด็กหวงครอบครัว เป็นอย่างไร จากข้อ 67-72 ของแบบสอบถาม Tennessee การางที่ 17 แสดงการมองเห็นตนเองในแง่ที่ จำแนกตามเพศและอายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	80	100	100	55.56
ที่เลี้ยง	60	50	50	66.66

จากตารางจะเห็นได้ว่า เด็กกำพร้ามองเห็นตนเองว่ามีพฤติกรรมแสดงออกเกี่ยวกับ ครอบครัวในค่านิยมเป็นส่วนมาก โดยเฉพาะกลุ่มเด็กชาย-หญิงอายุ 12-15 ปี และเด็ก ชายอายุ 16-20 ปี ส่วนกลุ่มเด็กหญิงอายุ 16-20 ปีมีถึงร้อยละ 77.77 ส่วนข้อมูลของ ที่เลี้ยงมองว่ากลุ่มเด็กชายมีพฤติกรรมที่แสดงออกเกี่ยวกับครอบครัวมากกว่ากลุ่มเด็กหญิงทั้ง รุ่นเล็กและรุ่นโตการที่เด็กกำพร้าทั้ง 3 กลุ่มมองตัวเองว่ามีพฤติกรรมทางค่านิยมครอบครัวดี

ทั้งหมด อาจจะเนื่องมาจาก เด็กกำพร้าต้องการให้คนอื่นมองเห็นว่าตนเองมีพฤติกรรมที่จะช่วยเหลือครอบครัวได้ เข้าใจคนในครอบครัว และพอใจความสัมพันธ์ในครอบครัวแล้ว โดยเฉพาะที่เลี้ยงและคณะกรรมการซึ่งมีอิทธิพลเหนือกว่า ส่วนกลุ่มเด็กหญิงอายุ 16-20 ปี มีเพียงส่วนน้อยที่กล้ายอมรับความจริง แต่ก็เห็นได้ว่าในกลุ่มอื่นไม่มีใครกล้าปฏิเสธเลย ส่วนที่เลี้ยงมองว่าเด็กชายมีพฤติกรรมดีกว่าเด็กหญิงในบ้านครอบครัว ทั้งนี้เพราะเด็กชายจะช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับทางครอบครัวดีกว่าเด็กหญิง ไม่มีปฏิกิริยาไม่พอใจเมื่อเวลารุ่นพี่บอกให้ทำหรือบอกให้ช่วยเหลือ ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มเด็กหญิงที่มีปฏิกิริยาไม่พอใจ หรือทำหน้าตาไม่พึงพอใจเท่าใด ทำให้เกิดการฉะเลาะกับที่เลี้ยงบ่อย ๆ

ส่วนผู้ทำวิจัยสังเกตและสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ พบว่าเด็กชายทั้งสองกลุ่มคือกลุ่มรุ่นเล็กและรุ่นโต ต่างก็มีพฤติกรรมที่แสดงออกในบ้านร่วมกับครอบครัว มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีพฤติกรรมแสดงออกทางลบกับครอบครัว ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเด็กชายขยันทำงานมากกว่าเด็กหญิงในเรื่องมาก และมีที่เลี้ยงที่คอยควบคุมการทำงานเมื่อไม่ทำจะมีการลงโทษพอสมควร ส่วนเด็กหญิงจะละเลยการทำงานที่มอบหมายให้ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กหญิงรุ่นโตอายุ 16-20 ปี จะมีปฏิกิริยาต่อต้านของที่เลี้ยงบ่อยมากกว่าเด็กชาย

5. กานสังคัม

กานสังคัมจะแบ่งข้อมูลออกเป็นสามส่วนคือ เอกลักษณะ ความพึงพอใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก

ค่านเอกลักษณ์ (Identity) เพื่อศึกษาว่าเด็กกำพร้ามีภาพรวมทางสังคม
ของตัวอย่างใด ดีหรือไม่ดี จากข้อ 73-78 ของแบบสอบถาม Tennessee

ตารางที่ 18 แสดงการมองตนเองในแง่ดี จำแนกตามเพศและอายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	100	75	100	100
ที่เลี้ยง	80	75	100	88.88

จากตารางจะเห็นได้ว่าเด็กกำพร้าทุกกลุ่มมองตนเองดีในค่านเอกลักษณ์
ทางสังคม มีกลุ่มเด็กหญิงรุ่นเล็ก (อายุ 12-15 ปี) เท่านั้นที่มีบางคนยังมองตนเอง
แตกต่างจากกลุ่ม ส่วนที่เลี้ยงมองว่าเด็กกำพร้าที่มีเอกลักษณ์ทางสังคมดีคือ กลุ่ม
เด็กชายรุ่นโตอายุ 16-20 ปีนอกจากนั้นมีเอกลักษณ์ทางสังคมพอใช้เท่า ๆ กัน จาก
ข้อมูลทั้งสองบ้านของเด็กกำพร้าและของที่เลี้ยงแตกต่างกันเล็กน้อย กล่าวคือเด็กกำพร้า
จะมองตนเองว่ามีเอกลักษณ์ทางสังคมดี มากกว่าที่ที่เลี้ยงมอง ทั้งนี้เพราะเด็กกำพร้า
ต้องการให้ผู้อื่นมองเห็นว่าตนเองมีเอกลักษณ์ทางสังคมดี มีเด็กน้อยคนที่ยอมรับความ
เป็นจริงว่าตนยังไม่เป็นที่นิยมในหมู่เพื่อน ส่วนที่เลี้ยงมองเด็กกำพร้าทุกกลุ่มว่ายังขาด
การเป็นมิตรกับทุกคน สนใจเรื่องราวของผู้อื่นในบ้านที่ไม่ดี ส่วนการเป็นมิตรกับ
บุคคลอื่นพอใช้ได้ เด็กกำพร้าชาย-หญิงจะให้ความสนิทสนมกันทุกคนในบ้าน สำหรับ
เปอร์เซ็นต์ของผู้ท้าววิจัยใกล้เคียงกับของที่เลี้ยง แต่ตัวเลขต่ำกว่าเล็กน้อยในกลุ่ม
เด็กชาย-หญิงอายุ 12-15 ปี และกลุ่มเด็กหญิงอายุ 16-20 ปี การที่ข้อมูลเป็นเช่นนี้
เพราะจากการศึกษาเชิงมานุษยวิทยาพบว่า เด็กกำพร้าชาย-หญิง จะเป็นมิตรกับบุคคล
อื่นได้ง่าย พูดเก่ง คุยได้กับคนแปลกหน้าทั้งชาย-หญิง ทั้งนี้เพราะเด็กต้องการให้บุคคล
อื่นสนใจ ส่วนเพื่อน ๆ ในบ้าน ก็พูดคุยกันไต่ลอด สนธิสนมกันมากในกลุ่มของตัว หาก
ไม่ชอบใครก็จะไม่เข้าไปยุ่งด้วย ต่างคนต่างอยู่ การพูดคุยกันมักจะเป็นในเรื่องคนอื่น
มากกว่าจะเรื่องปัญหา เรื่องอนาคต กับคนแปลกหน้าจะทุกสนุกสนาน หรือไม่ก็เรื่องทะเลาะ
เรื่องไป

ความพึงพอใจ (Satisfaction) เพื่อศึกษาเด็กกำพร้ามีความพึงพอใจ
ในค่านางสังคมของตนเองหรือไม่ อย่างไร จากข้อ 79-84 ของแบบสอบถาม
Tennessee

ตารางที่ 19 แสดงการมองเห็นตนเองในแง่ดี จำแนกตามเพศและอายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	40	50	100	55.56
พี่เลี้ยง	20	-	-	44.44

จากตารางจะเห็นได้ว่า เด็กกำพร้ากลุ่มที่พึงพอใจต่อเอกลักษณ์ทางสังคมของ
ตนเองมากที่สุดคือ กลุ่มเด็กชายอายุ 16-20 ปี และที่พึงพอใจต่ำที่สุดคือ กลุ่มเด็กชาย
อายุ 12-15 ปี ส่วนกลุ่มเด็กหญิงทั้งสองกลุ่มเปอร์เซ็นต์ไม่แตกต่างกันมาก การที่กลุ่ม
เด็กชายรุ่นโตอายุ 16-20 ปี มีความพึงพอใจเอกลักษณ์ทางสังคมของตนเองนั้นเนื่องจาก
สังคมของเขาที่เกี่ยวข้องกับนั้นมีทั้งโรงเรียนและที่บ้านเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเพียงพอแล้ว
การเข้ากับเพื่อน ๆ รุ่นพี่ รุ่นน้องทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านก็เป็นที่น่าพอใจ การอาจตัวกับ
ผู้อื่นก็ คือเอาใจผู้อื่นบ้าง แต่ก็ไม่มากนัก ส่วนกลุ่มเด็กชายอายุ 12-15 ปี มองตนเองว่า
การเข้าสังคมที่บ้านก็เข้าได้กับทุกคน แต่ยังวางตัวไม่ค่อยดีกับรุ่นพี่ และเพื่อนทางโรงเรียน
บ้าง กลุ่มเด็กหญิงอายุ 12-15 ปี มองตนเองว่ายังมีความพึงพอใจน้อยต่อเอกลักษณ์ทาง
สังคม ทั้งนี้เพราะควรจะวางตัวเมื่อเข้าสังคมกับคนแปลกหน้าให้ดีกว่านี้ การรู้จักคนก็ยัง
ไม่กว้างขวางเท่าที่ควร เวลาส่วนใหญ่จะอยู่ที่บ้านและโรงเรียน เพื่อนที่โรงเรียนไม่
สนิทสนมกันมากเหมือนเพื่อนที่บ้าน ส่วนพี่เลี้ยงมองเด็กชายรุ่นเล็กอายุ 12-15 ปี มี
ความพึงพอใจทางสังคมต่ำ เพราะเด็กไม่ค่อยพูดคุยกับผู้ใหญ่เท่าที่ควร แต่กับเพื่อน ๆ
จะพูดคุยเก่ง ส่วนกลุ่มเด็กหญิงอายุ 12-15 ปี และเด็กชายอายุ 16-20 ปี ยังไม่เป็นที่
พอใจ เพราะพี่เลี้ยงมองว่า ขาดความสัมพันธ์กับรุ่นพี่ มนุษย์สัมพันธ์ยังไม่ดีพอ ขาด
การเอาใจผู้อื่น ไม่กว้างขวางในกลุ่มบุคคลอื่น ๆ สังคมยังแคบมาก ส่วนกลุ่มเด็กหญิง
รุ่นโต อายุ 16-20 ปี มีบางคนที่เขาสังคมได้ก็ รู้จักการวางตัว แต่หลายคนก็ยัง
เหมือนกลุ่มอื่น

ส่วนเปอร์เซนต์ผู้ทำวิจัยแตกต่างจากของพี่เลี้ยงทั้งนี้เพราะ พี่เลี้ยงใช้เกณฑ์การมองแตกต่างจากผู้ทำวิจัย ทำให้เกณฑ์ของพี่เลี้ยงค่อนข้างสูง แต่เด็กส่วนใหญ่มีสังคมในบ้านพอสมควร คือเข้าอกเข้าใจกัน แต่ก็มีการแตกแยกกลุ่มชอบไม่ชอบคนนั้น คนนี้ เพราะนิสัยแตกต่างกัน แต่ก็เป็นส่วนน้อย แต่จะเป็นปัญหาบ้างเมื่อสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก เพราะเด็กคตินิสัยเป็นตัวของตัวเอง อยากทำให้ใคร ๆ รักตนเอาใจคนเป็นหลัก อิจฉาคนอื่นง่าย ชอบก้าวร้าว ดังนั้นพฤติกรรมของเด็กจะเรียกร้องให้คนอื่นรักเอ็นดูคน อยากให้ใคร ๆ ความใจคน ไม่อยากให้ใครชังใจ แต่เมื่อมีคนชังใจจะไม่พอใจ จะก้าวร้าวทันที ดังนั้นเมื่อเด็กเหล่านี้ออกไปทำงานข้างนอกจึงมีปัญหากับการปฏิบัติตามคำสั่งของนายจ้างและจะต้องเปลี่ยนงานบ่อย เด็กเล็กจะมีเอกลักษณ์ทางสังคมไม่เท่ากับเด็กรุ่นโต ทั้งหญิงและชาย ทั้งนี้เพราะเด็กเริ่มมีสังคมกว้างขึ้น มีการเรียนรู้การปฏิบัติหน้าที่ที่ก่อสังคมเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างสุขสบาย และมีการเลียนแบบบุคลิกภาพจากบุคคลภายนอกที่ตนเห็นว่าดี นำเลียนแบบ เอกลักษณ์ทางสังคมของกลุ่มเด็กชายรุ่นเล็กอายุ 12-15 ปี คิดว่าเด็กหญิงรุ่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะเด็กชายมีสังคมทั้งกลุ่มเพื่อนรุ่นเดียวกัน และรุ่นโต จะนอนห้องเดียวกับรุ่นพี่ ความสัมพันธ์ของเด็กชายจะสนิทสนมกับรุ่นพี่ที่ห้องออกไปทำงานสังคมภายนอกบ้าน ทำให้มีการเลียนแบบพฤติกรรมจากรุ่นพี่เป็นบางอย่าง เช่น รู้จักเอาใจบุคคลอื่น เพื่อให้เขารักตน ซึ่งไม่เอาใจจนเกินไป การพูดจากับผู้ใหญ่ควรจะต้องวางคนอย่างไร เป็นต้น

พฤติกรรมที่แสดงออก (Behavior) เพื่อศึกษาเด็กกำพร้ามีพฤติกรรมทางด้านสังคมของตนเองอย่างไร จากข้อ 85-90 ของแบบสอบถาม Tennessee

ตารางที่ 20 แสดงการมองตนเองในแง่ดี จำแนกตามเพศและอายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	100	100	100	100
พี่เลี้ยง	80	60	100	88.88

จากตารางจะเห็นได้ว่า เด็กกำพร้าทุกกลุ่มมองตนเองว่ามีพฤติกรรมทางสังคมในค่านิยมทั้งหมด ทั้งนี้เพราะเด็กกำพร้าต้องการให้ผู้อื่นมองคนนั้นมีพฤติกรรมทางสังคมที่ดี ส่วนที่เลี้ยงและดูแล้วยังมองเด็กกำพร้ากลุ่มเด็กชายอายุ 16-20 ปี มีพฤติกรรมทางสังคมในค่านิยมมากที่สุด ทั้งนี้เพราะเด็กชายอายุ 16-20 ปี ก่อนข้างจะโตกว่าเด็กหญิงรุ่นเดียวกัน (อายุ 16-20 ปี) มีความคิดค่อนข้างเป็นผู้ใหญ่กว่า มีสังคมที่กว้างขวางกว่า การศึกษาสูงกว่าและมีการวางตัวที่ดีที่อยู่ใหญ่รุ่นเดียวกัน สำหรับรุ่นน้องยังก้าวร้าวอยู่บ้าง แต่ก็องท่าเช่นนั้นเพราะเป็นวิธีการเดียวที่จะให้รุ่นน้องทำความเคารพได้ ส่วนรุ่นอื่น ๆ ก่อนข้างก็เป็นส่วนใหญ่ แต่หลายคนยังไม่เป็นกันเองกับบุคคลอื่น ไม่ยอมยกโทษให้ใครง่าย ๆ จะพบในเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย เด็กชายจะพูดคุยเพื่อความสนุกสนานมากกว่าจะพูดคุยกับคนอื่น ส่วนเด็กหญิงจะพบมากกว่ากลุ่มเด็กชาย เด็กหญิงทั้งสองรุ่นเมื่อจับกลุ่มกันจะพูดคุยเพื่อนรุ่นเดียวกันมากที่สุด มีความพยายามเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่นบ้าง แต่ไม่ค่อยใส่ใจที่จะพูดคุยกับคนแปลกหน้า เมื่ออยู่ในบ้านของตน แต่เมื่อออกไปสังคมภายนอกก็ค่อนข้างจะวางตัวยากเหมือนกัน ส่วนใหญ่จะเฉย ๆ

การวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง

การวิพากษ์วิจารณ์ตนเองแบ่งข้อมูลออกเป็นสามส่วนคือเอกลักษณ์ ความพึงพอใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกลักษณ์ (Identity) เพื่อศึกษาว่าเด็กกำพร้ามีภาพรวมทางค่านตนเอง
อย่างไร ขอมรับตนเองหรือไม่ จากข้อ 91-94 ของแบบสอบถาม Tennessee

ตารางที่ 21 แสดงการมองตนเองในแง่ดี จำแนกตามเพศและอายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	60	50	50	66.67
พี่เลี้ยง	60	-	100	66.67

จากตารางจะเห็นได้ว่า เด็กทุกกลุ่มมองเอกลักษณ์ของตนเองไม่แตกต่างกันมาก
กล่าวคือ มีประมาณร้อยละ 50-60 ของทุกกลุ่มที่มองตนเองดี ซึ่งก็ใกล้เคียงกับผู้ที่ทำ
วิจัยและแตกต่างจากพี่เลี้ยงมองพอสมควรในบางกลุ่ม ทั้งนี้เพราะเด็กกำพร้ามองตนเอง
ว่าตนเองไม่ค่อยพูดความจริงเสมอไป มีความรู้สึกโกรธขบถ ๆ และแสดงออกทางสีหน้า
และคำพูด ซึ่งพยายามควบคุมแต่ก็แสดงออกมาบ่อยครั้ง สำหรับพี่เลี้ยงมองเด็กกำพร้ากลุ่ม
เด็กชายอายุ 16-20 ปี ที่ค่อนข้างควบคุมตนเองได้ดี ไม่แสดงอารมณ์มากเกินไป เวลา
ที่บอกล่าวทักเตือน แก่กลุ่มอื่น ๆ ยังมีการแสดงออกทางสีหน้า คำพูดพอสมควร แต่ที่
แย่มากคือ กลุ่มเด็กหญิงอายุ 12-15 ปี ที่ไม่ค่อยจะทำตามคำบอกของรุ่นพี่ แม้แต่
งานที่ให้ทำประจำวันก็ไม่ค่อยจะยอมทำ ต้องคอยติดตามว่ากล่าวตลอดเวลา ต้องมี
การกำหนดโทษลงไปด้วย ส่วนใหญ่เด็กหญิงรุ่นเล็ก (อายุ 12-15 ปี) และรุ่นโตอายุ
16-20 ปี ไม่ค่อยทำตามเท่าใดนัก ทั้งนี้เพราะคิดว่ารุ่นพี่บังคับเคียวเคียวแล้วก็หายไป
ไปเอง ไม่ค่อยติดตามผล ซึ่งต่างจากรุ่นพี่ของกลุ่มชายที่มีการติดตามผลจริง ๆ ทำให้
เด็กชายทุกกลุ่มทำตามคำสั่งและมีการปฏิบัติตามเป็นกิจวัตรประจำวัน

ความพึงพอใจ เพื่อศึกษาว่าเด็กกำพร้ามีความพึงพอใจต่อเอกลักษณ์ทาง
นิสัยของตนหรือไม่ อย่างไร จากข้อ 95-98 ของแบบสอบถาม Tennessee

ตารางที่ 22 แสดงการมองตนเองในแง่จิต จ्ञาแนกตามเพศและอายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	25	60	100	66.66
ที่เลี้ยง	50	25	100	66.66

จากตารางจะเห็นได้ว่า เด็กกำพร้าจะพึงพอใจลักษณะนิสัยของตนเป็นส่วนใหญ่ มีส่วนน้อยที่ยังไม่พึงพอใจ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กหญิงอายุ 12 - 15 ปี ทั้งนี้เพราะเด็กกลุ่มนี้มองว่าลักษณะนิสัยบางอย่างที่ควรแก้ไขมาก ๆ คือ การนินทาคนอื่น ไม่ชอบหน้าคนบางคน ชอบพูดคุยเรื่องตลกฉาวมาก ส่วนเด็กชายอายุ 16 - 20 ปี พึงพอใจต่อเอกลักษณ์ทางนิสัยของตน มีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มเด็กหญิงรุ่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะเด็กชายมีการนินทามุคคอื่นน้อยกว่าเด็กหญิงทั้งสองกลุ่ม แต่ยังคงมีการพูดคุยตลกฉาวมากในกลุ่มเพื่อนชายด้วยกัน หรือในกลุ่มเพื่อนหญิงด้วยกัน การแสดงความไม่ชอบในเด็กชายไม่ค่อยแสดงออกมาเท่ากับเด็กหญิง ส่วนที่เลี้ยงมองเด็กกำพร้ากลุ่มที่น่าพึงพอใจทางนิสัยมากที่สุด คือ กลุ่มเด็กชายอายุ 16 - 20 ปี และกลุ่มที่พึงพอใจต่ำที่สุดคือ กลุ่มเด็กหญิงอายุ 12 - 15 ปี เพราะมีการนินทามุคคอื่นมากที่สุด ส่วนกลุ่มอื่นมีบางแค้นน้อยว่า ซึ่งข้อมูลใกล้เคียงกับผู้ที่วิจัย

พฤติกรรมที่แสดงออก

เพื่อรู้ว่าเด็กกำพร้ามีพฤติกรรมที่แสดงออกต่อการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง
อย่างไร จากข้อ 79-100 ของแบบสอบถาม Tennessee

ตารางที่ 23 . แสดงการมองตนเองในแง่ดี จำแนกตามเพศและอายุ

ผู้ตอบ	อายุ 12-15 ปี		อายุ 16-20 ปี	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
เด็กกำพร้า	80	75	100	55.55
พี่เลี้ยง	60	50	100	44.44

จากตารางจะเห็นได้ว่า เด็กกำพร้ามองตนเองด้านพฤติกรรมแสดงออก
ทางការวิพากษ์วิจารณ์ตนเองก็เป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือทุกกลุ่มมองตนเองว่าเป็นผู้ชอบชนะ
มากกว่าแพ้ โดยเฉพาะในการแข่งกีฬาต่าง ๆ การมีทัศนคติประจำวันมีเหมือนกันแต่
เป็นส่วนน้อย มีกลุ่มเด็กหญิงอายุ 16-20 ปี เท่านั้นที่ยอมรับว่า คนมีการมีทัศนคติประจำวัน
บ่อยครั้งมาก พี่เลี้ยงมองเด็กกำพร้ากลุ่มเด็กชายอายุ 16-20 ปี มีพฤติกรรมที่น่า
พึงพอใจที่สุดที่ค่าที่สุดคือกลุ่มเด็กหญิงอายุ 16-20 ปี ทั้งนี้เพราะชี้แจงทำงาน ทัศนคติ
ประจำวันเสมอ ไม่มีความกระตือรือร้น จะพบในกลุ่มเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย ซึ่ง
ข้อมูลตรงกับผู้ที่วิจัย ซึ่งผู้ทำวิจัยมองเด็กชายอายุ 12-15 ปี มีพฤติกรรมที่น่าพึงพอใจ
มากกว่าพี่เลี้ยง ทั้งนี้เพราะชยันทำงานเมื่อได้รับคำสั่งจากพี่เลี้ยง แม้ว่าจะต้องมีการ
ติดตามผลเสมอก็ตาม

จากการสังเกตและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ พบว่าเด็กบางคนยอมรับตนเองว่าเป็นคนพุงคอบอ ย ๆ เพราะต้องการความสนุกสนาน บางคนเพื่อต้องการให้โดยลประโยชน์เพื่อตนเองบางประการ เด็กหลายคนยอมรับว่าพวกเขาไม่ค่อยสุภาพกว่าคนอื่นที่โรงเรียน แต่เป็นเรื่องปกติเมื่ออยู่ที่บ้าน เด็กหลายคนยอมรับว่าไม่ค่อยชอบเพื่อน ๆ ที่บ้านบางคนและเพื่อนที่โรงเรียนที่ชอบเอาเปรียบและชอบถูกลูกคน เด็กหญิงยอมรับว่า คนหลายคนในบ้านชอบนินทา แต่ไม่ยอมรับว่าตนเองชอบนินทาหรือว่าร้ายคนอื่น ส่วนเด็กชายยอมรับว่าเด็กหญิงจะชอบนินทามากกว่าเด็กชาย ส่วนเรื่องการฉีกวันประกันพรุ่ง เด็กหลายคนทั้งหญิงและชายจะยอมรับว่าเป็นบ่อยครั้ง

สรุป

1. ก้านร่างกาย เด็กกำพร้าจะมองตนเองว่ามีร่างกายค่อนข้างแข็งแรงพอสมควร ทั้งเด็กหญิงและชาย ทุกวัน ในเด็กหญิงจะมองดูว่าคนมีรูปร่างค่อนข้างดีหน้าตาดี ผิวพรรณดีเป็นส่วนใหญ่ มีส่วนน้อยเท่านั้นที่เห็นว่าหน้าตาตนเองไม่ค่อยสวย เคี้ยวไปหน่อย ผิวไม่สวย หุ่นไม่ค่อยดี

ส่วนความพึงพอใจ เด็กกำพร้าโดยส่วนใหญ่จะพึงพอใจร่างกายของตนเอง มีส่วนน้อยที่อยากจะเปลี่ยนแปลงให้บางส่วนของร่างกายให้ตนรู้สึกดีขึ้น ทั้งเพศหญิงและชาย รุ่นเล็กและรุ่นโต

ก้านพฤติกรรม เด็กกำพร้าโดยส่วนใหญ่จะไม่ค่อยทำกิจกรรมเกี่ยวกับร่างกาย เพื่อสุขภาพอนามัยของตน ซึ่งจะพบในเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง การเล่นกีฬาเพื่อความสนุกสนาน มากกว่าเพื่อความสวยงามหรือหล่อ การแต่งกายก็จะเป็นเรื่องความสวยงามจะพบในเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย

2. ก้านศีลธรรมจรรยา เด็กกำพร้ามองตนเองในเรื่องศีลธรรมจรรยา ค่อนข้างดี แต่พี่เลี้ยงและผู้ทำวิจัย ร้อยละ ๕๐ แยกต่างกันไปบ้าง ทั้งนี้เพราะเกณฑ์ในการเมืองแตกต่างกัน เด็กกำพร้าบางคนศีลธรรมจรรยาดี แต่บางคนก็ยังขาดความซื่อสัตย์ ขาดการปฏิบัติตนตามคำสอนของศาสนา การร่วมกิจกรรมของศาสนาเพื่อความสนุกสนาน มากกว่าความศรัทธา

ความพึงพอใจ เด็กกำพร้าส่วนใหญ่พึงพอใจตนเอง เป็นส่วนใหญ่ เพราะมีการเข้าโบสถ์ทุกวันอาทิตย์เพียงพอแล้ว ซึ่งพี่เลี้ยงและผู้ทำวิจัยคิดว่าควรจะต้องมีการฟังเทศน์หรือฟังธรรมบ่อยกว่านี้ หรือไปเพื่อต้องการธรรม คำสั่งสอน หรือศรัทธามากกว่าเพื่อความสนุก

พฤติกรรม พฤติกรรมที่แสดงออกทางศีลธรรมจรรยาของเด็กกำพร้าแตกต่างกัน เด็กหญิงรุ่นเล็กอายุ 12-15 ปี และเด็กหญิงรุ่นโตอายุ 16-20 ปี มองตนเองว่ามีพฤติกรรมทางศีลธรรมก็เป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือจะมีการเข้าวัดหรือโบสถ์บ่อย ๆ พยายามทำสิ่งที่ถูกต้อง พยายามทำตามหลักศาสนา มีส่วนน้อยที่มองว่าตนไม่ได้ปฏิบัติตามหลักศาสนา ส่วนกลุ่มที่มองตนเองค่อนข้างไม่ดี คำนพฤติกรรมแสดงออกทางศีลธรรมจรรยา คือ กลุ่มเด็กชายอายุ 12-15 ปี ทั้งนี้เพราะไม่ค่อยสนใจในโบสถ์เท่าไรนัก ส่วนพี่เลี้ยงและผู้ทำวิจัยมองแตกต่างกันบ้างไม่มากนัก กล่าวคือโดยส่วนใหญ่ควรมีการปรับปรุงพฤติกรรมการแสดงออกทางศีลธรรมจรรยาในบางกลุ่ม โดยเฉพาะเรื่องการพูด จะเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมากที่สุด

3. ค่านิยมบุคคล เด็กกำพร้ามองตนเองกับอุปนิสัยส่วนตัวว่ามีอุปนิสัยว่า เรียงแต่ยังใจร้อน ซากการพิถีพิถันบ้างในบางคน พอใจกับสภาพตนเองที่เป็นอยู่ แม้ว่าตนจะไม่ค่อยสำคัญนักก็ตาม ไม่ค่อยเกลียดชังคนอื่น แต่ไม่ชอบคนที่ไม่เข้าใจตน

ความพึงพอใจ เด็กกำพร้าพึงพอใจกับอุปนิสัยว่า เรียงข้างพูดของตน เป็นส่วนใหญ่ แต่ก็ยังไม่พอใจความใจร้อน ซึ่งคุณกิจของตนอยู่บ้าง อยากรู้ให้ตนเองเก่งกว่านี้ เพราะการเรียนไม่ดีเลย ส่วนใหญ่จะเก่งเรื่องการร้องรำ ทำเพลง มีน้อยคนมากที่เก่งเรื่องการเรียน หรือความสามารถด้านอื่น ๆ

ค่านิยมพฤติกรรม ส่วนใหญ่จะมองตนเองมีพฤติกรรมการแสดงออกยังไม่ดี กล่าวคือ ยิ่งดูแลตนเองได้ไม่ดี จะต้องมีการเข้ามาดูแลหรือควบคุมงานนั้นจึงจะสำเร็จลงได้ หรืออาจจะต้องมีการกำหนดโทษลงไป การแก้ปัญหาตนเองเป็นไปอย่างง่าย ๆ ไม่ยุ่งยาก แต่จะมุ่งในค่านิยมความพึงพอใจและความสนุกสนานมากกว่า จะคำนึงถึงอนาคตไม่คิดจะสู้กับปัญหา ทั้งนี้เพราะเด็กชายที่ปรึกษา จึงต้องศึกษาค้นคว้าหรือคุยกับเพื่อน ๆ เท่านั้น

4. บ้านครอบครัว เด็กกำพร้าโดยส่วนใหญ่คิดว่าครอบครัวเป็นแหล่งที่ตนเองได้รับบิขัยทางวัตถุมาก กล่าวคือมีกิน มีนอนโดยที่ไม่ค่อยอยาก ซึ่งมีหลายครอบครัวในสลัมที่มีความเป็นอยู่แตกต่างจากตน แต่ในเรื่องจิตใจ ตนไม่เคยได้รับความรัก ความเข้าใจจากบุคคลอื่นเลย โดยเฉพาะรุ่นพี่ เพราะไม่ว่าจะทำอะไรก็ตามรุ่นพี่จะคอยซ้ำเติมเท่านั้น ชาวคนให้กำลังใจ จึงทำให้บ้านไม่น่าอยู่

พฤติกรรม เด็กชายให้ความช่วยเหลือครอบครัวที่ ซึ่งแตกต่างจากเด็กหญิง เด็กหญิงจะซอมทะเลาะกันมากกว่าเด็กชาย และเด็กหญิงจะมีปฏิกริยาปฏิเสธรุ่นพี่ อาจจะในก้นการกระทำ คำพูดมากกว่าเด็กชาย ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากเด็กชายอยู่ในสังคมไทยที่คาดหวังไว้ว่าจะต้องเป็นคนที่ยึดตน เข้มแข็งไม่บิ่นทา พวกเขามากเหมือนเด็กหญิง และอีกประการ เด็กชายจะถูกฝึกให้ทำงานตลอด เด็กหญิงจึงมีเวลาว่างมากกว่าเด็กชายที่จะจับกลุ่มพูดคุยกันได้

5. บ้านสังคม สภาพที่เด็กกำพร้าอยู่ในบ้าน คือ การอยู่อย่างตัวใครตัวมัน ใครพอใจจะคบกับใครก็ตาม ใครจะไม่คบกับใครก็ได้ ไม่มีใครบังคับ เด็กกำพร้าจะคบกับเพื่อนในกลุ่มคนเท่านั้น นอกจากนั้นก็พูดคุยกันบ้าง ไม่พูดคุยกันบ้าง ซึ่งทำให้สภาพสังคมที่นั่นเหมือนหอพัก (ต่างคนต่างอยู่) แต่ก็ยังสนใจเรื่องราวของคนอื่นเข้ามาพูดคุย เวลาจับกลุ่มทานข้าว เป็นมิตรกับคนอื่นได้พอสมควร เอาใจคนอื่นบ้าง เพื่อให้คนอื่นสนใจตน แต่ถ้าเอาใจคนอื่นแล้วไม่สนใจตน หรือสนใจคนน้อย ก็จะไม่เอาใจอีก

ความพึงพอใจ เด็กกำพร้าส่วนใหญ่ยังไม่พึงพอใจต่อสภาพสังคมของคนที่เป็นอย่างส่วนใหญ่ ต้องการให้ตนมีเพื่อนฝูงให้มากกว่านี้ เป็นที่กว้างขวางในเพื่อนมากกว่านี้ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กหญิงต้องการรู้จักกับเพื่อนต่างเพศมาก ๆ เป็นที่สนใจของเพื่อนต่างเพศ เด็กชายก็ต้องการรู้จักกับเพื่อนต่างเพศเช่นเดียวกัน ปัจจุบันรู้จักน้อยมากในเด็กหญิงจะให้ความสนิทสนมกับเด็กชายง่าย ไม่ค่อยเขิน กล้าพูด ทั้งนี้เพราะเด็กหญิงคุ้นเคยกับเด็กชายที่มานมาตั้งแต่เล็ก ๆ จนโต

พฤติกรรมที่แสดงออกทางสังคม ส่วนใหญ่เด็กกำพร้าจะกล้าพูดคุยกับคนแปลกหน้าพอสมควร การพูดคุยจะเป็นเรื่องที่คุยทั่ว ๆ ไป หากสนิทกันหน่อยก็จะพูดคุยเรื่องกลลลามบ้าง เด็กกำพร้ายังขาดความพยายามที่จะเข้าใจคนอื่น ๆ โดยเฉพาะรุ่นพี่ที่ไม่จริงที่ว่ากล่าวตักเตือนตน เพราะต้องการให้ใครสักคนต้องการให้เป็นคนดี แต่เด็กจะไม่พยายามเข้าใจ โดยเฉพาะในเด็กหญิงจะมีปฏิริยามากกว่าเด็กชาย

6. ด้านวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง เด็กกำพร้าส่วนใหญ่จะไม่ค่อยพูดความจริง ทำให้มีการทะเลาะกันในเรื่องของคำพูดเสมอ ๆ เมื่อเด็กกำพร้าไม่พอใจรุ่นน้องจะแสดงออกทางสีหน้าคำพูดที่เกินที่ จะทำให้ทำอะไรเด็กรุ่นน้องก็จะทำตาม แต่ถ้ารุ่นน้องไม่พอใจรุ่นพี่จะแสดงออกไม่ค่อยได้ รุ่นพี่ไม่ยอมรับ จึงมีการจับกลุ่มพูดคุยว่ารุ่นพี่ต่าง ๆ นา ๆ อารมณ์ของเด็กโดยทั่ว ๆ ไป บ่อยกว่ารู้ว่าคนที่เห็นวาฮอนกว่าผมได้ในเด็กหญิงจะกล้าพูดเสียงรุ่นพี่มากกว่าเด็กชาย เวลาจับกลุ่มกินข้าว จะพูดคุยนินทาบุคคลอื่นเสมอ อาจจะเป็นรุ่นพี่ หรือเพื่อนรุ่นเดียวกัน เมื่อคนหนึ่งคำทักให้เพื่อน ๆ ฟังอีกหลาย ๆ คนก็จะพยายามสนับสนุนตามไปด้วย การทำงาน ซอม ผลักวันประกันพรุ่ง จะพบในเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย ทั้งนี้เพราะเด็กชายจะมีรุ่นพี่ที่คอยควบคุมการทำงานและมีการติดตามตลอดเวลา ทำให้เด็กชายส่วนใหญ่ทำงานพร้อมกัน ผลของงานแม้ว่าจะออกมาไม่ค่อยดีนัก แต่ก็ทำงานด้วยความสนุกสนานไม่ขุ่นเหมือนเด็กหญิง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย